

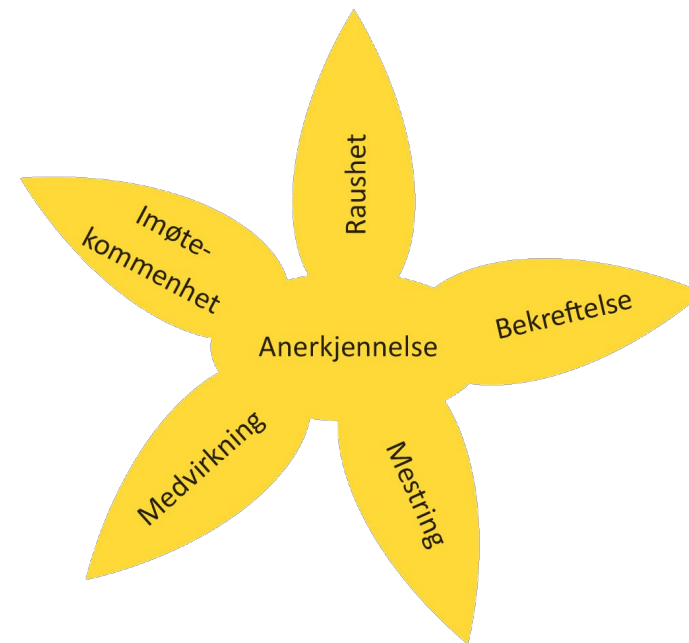
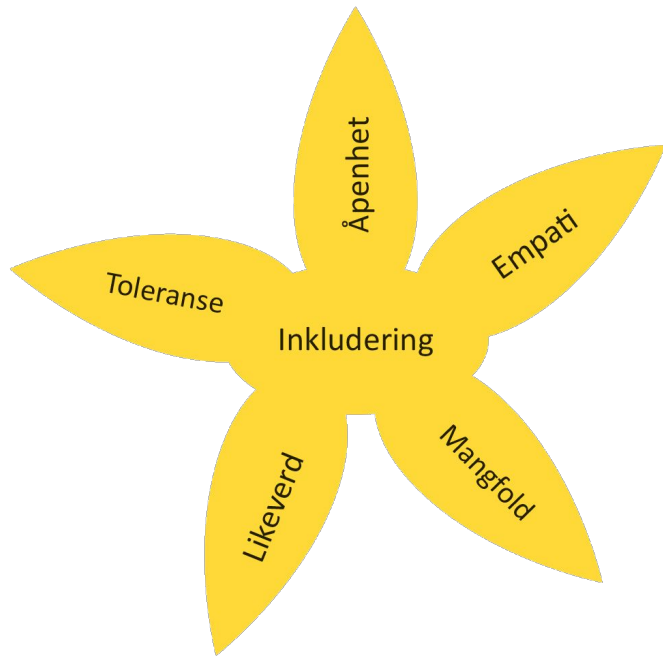
Prosjekt VANN

Blå gruppe

Iladalen barnehage
2022-2023

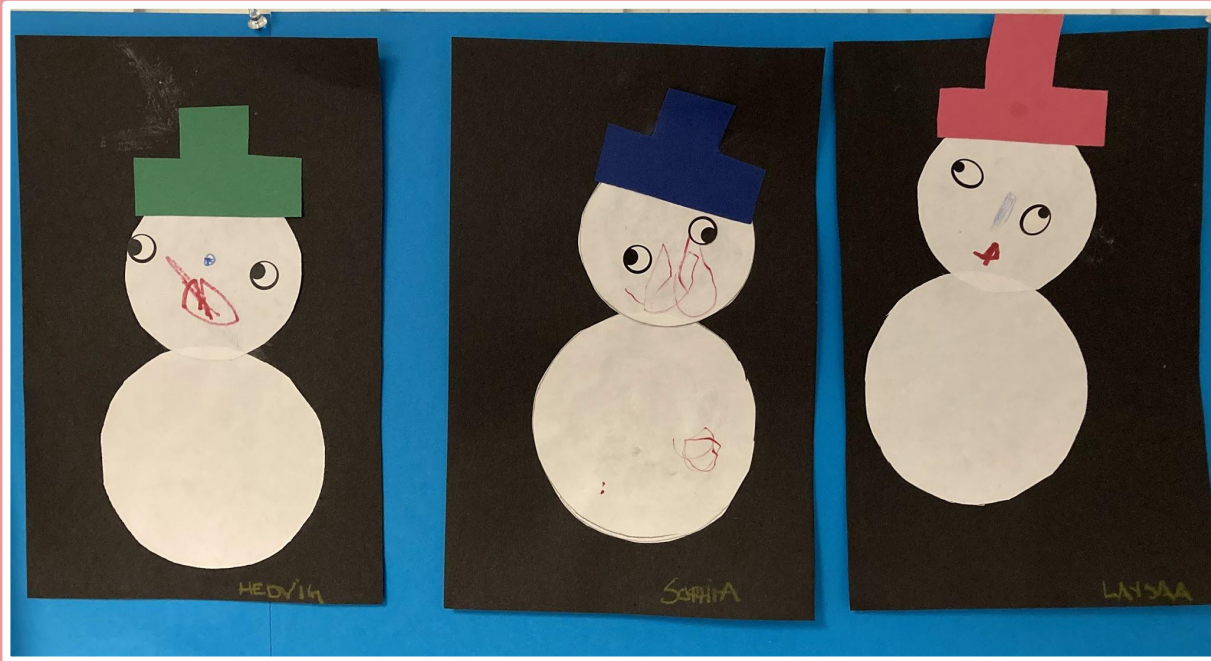

Ilabekken barnehager
Iladalen barnehage
Mellomila 51
7018 Trondheim

LEKE LEVE LÆRE

DE SOM VAR MED PÅ PROSJEKTET:

Yoel, Hedvig, Adrian, Louise,
Anna, Laysaa, Frida, Sophia,
Brynjar, Yonas, Suman,
Adam, Erik, Leah og Jakob.

Rosemarie, Stela, Soledad, Bente og Gunn Berit.

BAKGRUNN FOR PROSJEKTET

Tema “Vann” er valgt med utgangspunkt i observasjoner av barnas interesser. Vi så tidlig i høst en glede over å leke med og i vann, og en undring over hvor vannet kom fra og hvor det forsvant hen.

“Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. (...) Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen.” (Rammeplan for barnehagen)

Tema “Vann” passer også inn med ett av barnehagens fokusområder, nemlig bærekraft.

“Barna skal gjennom barnehagehverdagen skape sin egen miljøbevissthet basert på bærekraftige holdninger og respekt for nærmiljøet.” (Fra barnehagens årsplan)

MÅLSETTINGER

Vi har flere mål med dette prosjektet.
De første målene tar utgangspunkt i tre av FNs bærekraftsmål:

Vi jobber for at:

- Barna skal bli kjent med noe av det som lever i havet
- Barna skal se betydningen av vann for å dyrke matvarer
- Barna skal bli en godt sammensveiset gruppe, der alle blir hørt og får være med.

I tillegg har vi fokus på at:

- Barna skal få gode opplevelser sammen med andre
- Barna skal få nye erfaringer med vann
- Barna skal få positive erfaringer med naturen
- Barna skal få, og selv skape, estetiske opplevelser
- Barna skal få erfaring med noen digitale verktøy

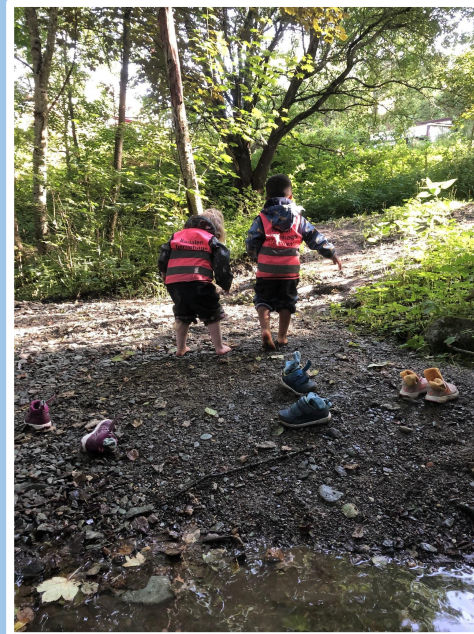

VANN OG TUR

Det å gå på tur sammen er en fin arena for å bli kjent med hverandre. I arbeidet mot målet om å bli en godt sammensveiset gruppe har de eldste vært på tur en gang i uka i hele år.

“Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap.”
(Rammeplan for barnehagen)

I høst ble det mange turer i nærområdet for å se om det var vann i llabekken og hvor llabekken kommer fra. Det ble mye å se på veien langs bekken. Selvfølgelig måtte vi prøve å kaste stein for å se om det sprutet vann. Noen måtte og prøve ut om det var varmt eller kaldt vann når de var barfot.

TUR I FJÆRA

Hva skjuler seg i fjorden?
Det måtte vi sjekke. Vi dro ned til Illsvika og så under steiner og var ute i vannet. Det var spennende å se entusiasmen til barna da de fant både skjell og krabbe, og fikk kjenne og smake på tang.

KRABBEN

Å leve i sjøen er godt og vel
for dem som kan svømme
med sprett og sprell.
Men den som på bunnen må
stamme
og hverken er fugl eller fisk,
men bare en stakkars
krabbe,
kan ofte bli temmelig bisk.

Inger Hagerup

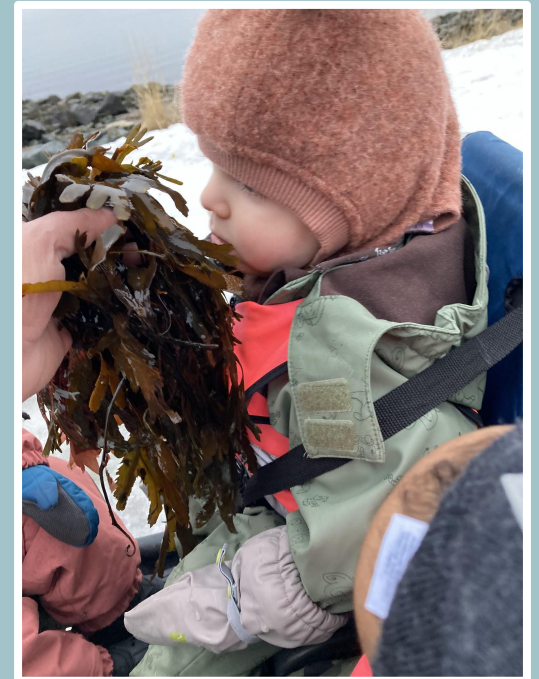

Det er mange måter å undersøke noe man har funnet og er nysgjerrig på. Små barn kjenner på, hører på, lukter på, ser på og smaker på, helt av seg selv. For å stimulere nysgjerrigheten og undringen enda mer, tilbyr vi å se på funn med en digital lupe, noe som skaper et mer detaljert, men på mange måter også mer abstrakt bilde av det barna har foran seg.

“Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn.”
(Rammeplan for barnehagen)

På en av turene våre i vinter tok vi turen til fjæra igjen, med noen av de yngste. Denne gangen var det tang som fikk fokus. De luktet og smakte på den, og vi tok med tang tilbake til barnehagen, så resten av gruppa også kunne få ta del i opplevelsen.
Det å få vise og fortelle om opplevelser man har hatt, gjør at man kjenner seg viktig for fellesskapet - man kan tilføre noe nytt og spennende.

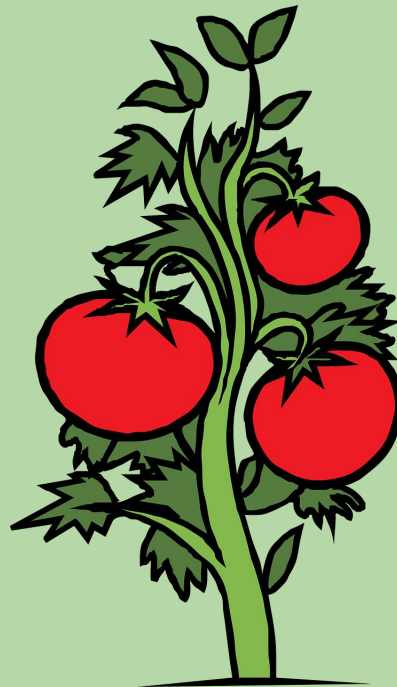
“Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet.”
(Rammeplan for barnehagen)

DET SOM GROR

Det har vært spennende å se hva vi kan få til å spire og gro på avdelinga.

Vi har sådd tomat og paprika, og flere runder med mikrogrønt. Da vi sådde mikrogrønt den første gangen, fikk vi også se hva som skjer når vi glemmer å vanne jevnlig. Da visnet alt. Det er en viktig erfaring å ta med seg.

“Gjennom arbeid med kropp, bevegelse, mat og helse skal barnehagen bidra til at barna får innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid.”

(Rammeplan for barnehagen)

Når det har gått noen dager, ser vi at det begynner å spire, og når spirene har vokst litt, er det fritt fram for å smake.

Å vite at dette er mikrogrønt som vi selv har dyrket fra frø, gjør det ekstra interessant å smake på.

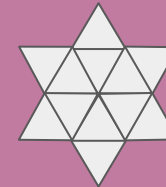
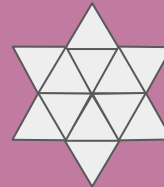
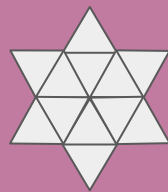
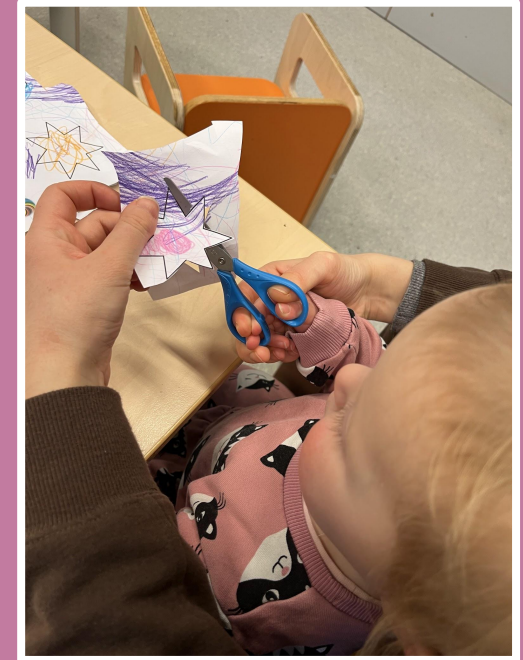
Ute i grønnsakshagen høster vi av salaten som ble sådd før sommerferien. Da trekker vi linjene bakover til de barna som gikk på Blå i fjor, og snakker om at nå kan vi spise salat fordi de sådde den. Slik legger vi grunnlag for en gryende forståelse for sammenhenger rundt oss.

PAPIRBLOMSTER

Vi har ikke bare sådd frø for å få noe til å gro, vi har også lagd egne blomster av papir.

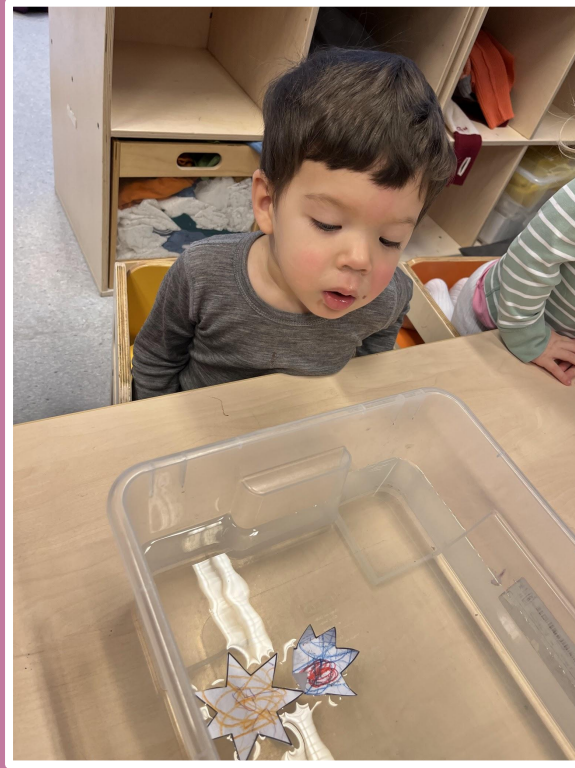
Vi startet med å printe ut papirblomster som barna fikk fargelegge som de selv ønsket. De fikk hjelp til å klippe de ut, og så brettet vi bladene inn så fargene ikke var synlige. Vi hentet en kasse med vann, og alle fikk en blomst hver som de la oppi vannet en etter en.

“I arbeid med fagområdet skal personalet stimulere barnas nysgjerrighet, utvide deres forståelse og bidra til undring, undersøkelser, utprøvinger og eksperimentering. Barnehagen må legge til rette for og videreutvikle barnas kreative prosesser og uttrykk.”

(Rammeplan for barnehagen)

“Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener og materialer som bidrar til meningsfull samhandling.”
(Barnehagens årsplan)

I det papirblomsten begynner å trekke til seg vannet, åpner den seg sakte og det ser ut som den blomstrer. Barna var tålmodige og ventet på tur, og smilte bredt da de fikk se sin blomst blomstre.

Ideen er hentet fra forskerfrø.no

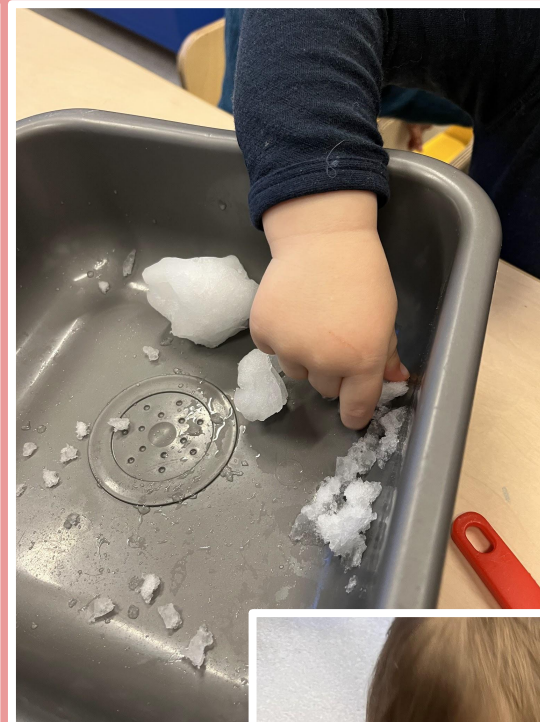
SNØ SOM LEKEMATERIALE

Etter et av vinterens første store snøfall sto de yngste ved vinduet og så ut, og det var tydelig på kroppsspråket at snø var noe positivt. "Kom, så henter vi litt snø og tar med inn!" sa Rosemarie, og tok med seg en av ungene ut for å hente nysnø i et kar. Det ble en fin stund med utforskning og felles opplevelse, og barna fikk førstehåndserfaring med at snø smelter og blir til vann i romtemperatur.

“Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår.”
(Rammeplan for barnehagen)

*“Det snør, det snør,
tidelibom,
det er det det gjør,
tidelibom!
Nå snør det mye
mer enn før,
tidelibom og
huttemegtu!”*

Thorbjørn Egner

VANN FRYSER

I januar brukte vi kulda til å se nærmere på to andre former for vann, nemlig snø og is. Vi jobbet med naturmaterialer, farger, vann, lys og musikk for å lage en is-utstilling ute i barnehagen.

“Gjennom arbeid med natur, miljø og teknologi skal barnehagen bidra til at barna opplever, utforsker og eksperimenterer med naturfenomener og fysiske lover.”

“Personalet skal synliggjøre og skape estetiske dimensjoner i barnehagens inne- og uterom.”
(Rammeplan for barnehagen)

Naturmaterialene vi bruker i is-skulpturene har vi plukket på en av turene våre i høst. Vi snakker om turen, og trekker linjer fra fortid til nåtid. Barna ser at det de gjorde i høst, har fått betydning i vinter.

“Barnehagen skal legge til rette for samhørighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk.”
(Rammeplan for barnehagen)

“Se, nøttene danser!”

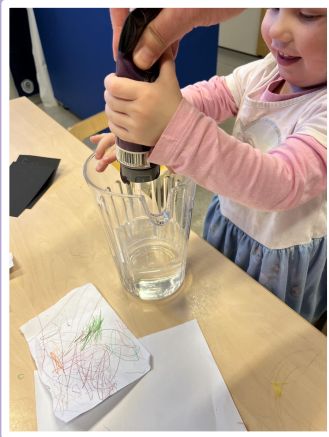
Den glade overraskelsen i stemmen er tydelig når kastanjenøttene beveger seg i bunnen av koppen.

Dagen etter hører jeg ett av de andre barna bruke det samme uttrykket. Språket har blitt bittelitt rikere.

*“Det man hører, glemmer man. Det man ser, husker man. Det man **gjør**, forstår man.”
(Loris Malaguzzi)*

“Kjenn, ballongen er myk!”

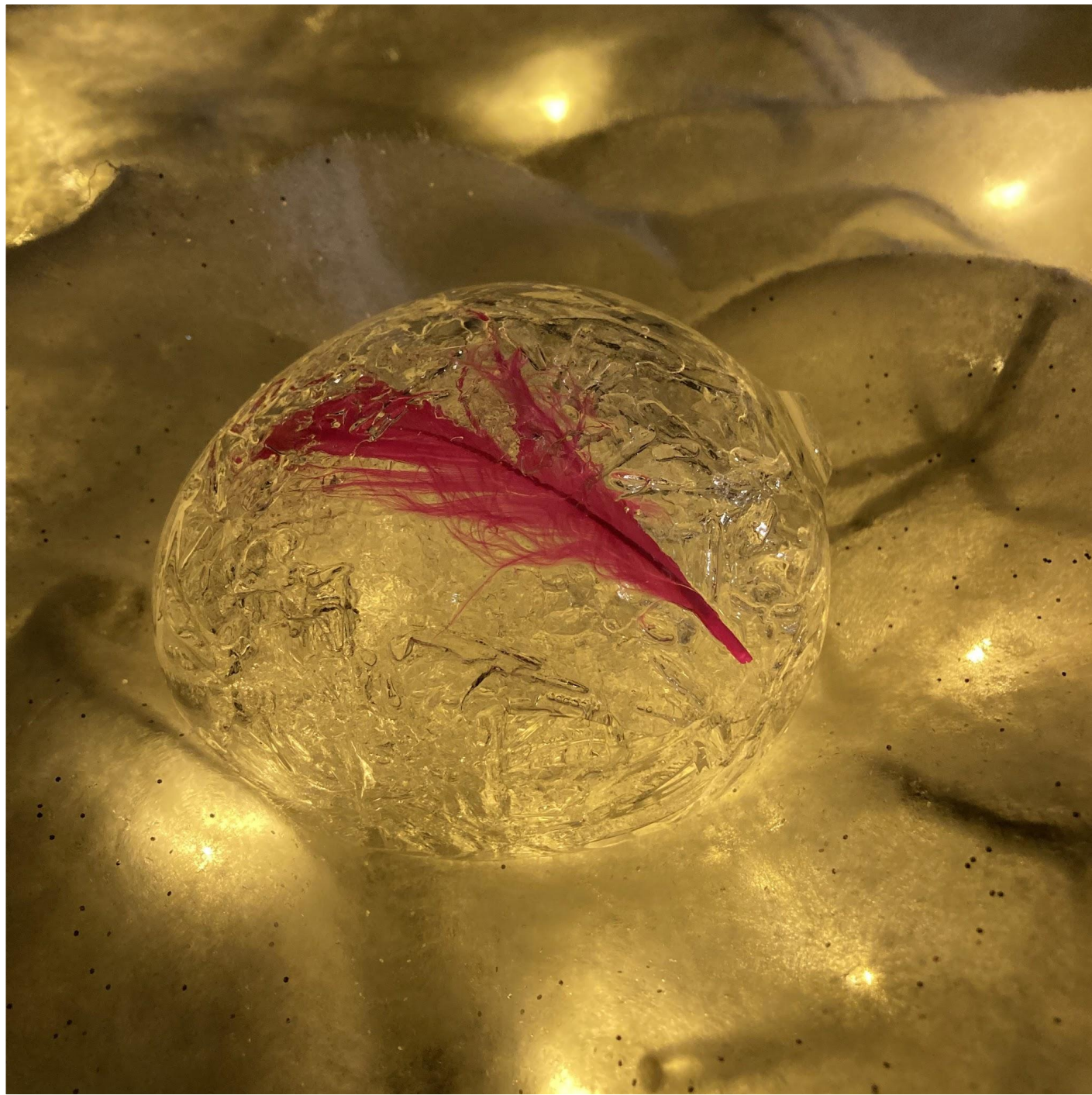
En av to-åringene har oppdaget at selv om både ballongene og yoghurtbegrene har stått ute hele natten, er det bare yoghurtbegrene som har blitt harde. Dette er litt mystisk, så vi må av med votter og undersøke litt nærmere.

Med hender uten votter kjenner vi at ballongene er veldig kalde, og vi ser og føler at vannet i ballongene har frosset noen steder. Når vi begynner å løfte på dem, merker vi at isen inni går istykker.

Vi blir enige om at ballongene nok må stå ute enda lenger for at de skal fryse helt til is.

“Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt.”

(Rammeplan for barnehagen)

Utstillingen står klar med lyd og lys når barnehagen åpner, og allerede i porten kan musikken høres. Noen barn blir nysgjerrige, andre synes det er litt skummelt, men felles for alle er at de skjønner at dette er noe spesielt. Både barn og foreldre stopper opp for å se og høre, og flere gir uttrykk for at dette var en flott start på dagen.

I utetida er det mange som vil ta en nærmere titt på installasjonen, og vi bruker god tid på å snakke om hva vi ser og tenke tilbake på hva vi har gjort for å få det til.

Skann QR-koden for en filmsnutt med lyd.

HVA SYNKER OG HVA FLYTER?

Dette ble et perfekt eksempel på hvordan barna noen ganger har helt andre planer enn det vi voksne har. Vi voksne hadde planlagt å forske litt på hva som synker og hva som flyter i vann, og hadde med forskjellige ting å forske med. Barna, derimot, var interesserte i de plaskene som oppsto når de slapp noe opp i baljen, og hvordan ting så ut nede i vannet. De frydet seg når vandrdråpene traff dem på armer og i fjes, og ble veldig interesserte da de oppdaget en vattkule som hadde gått i oppløsning. De kunne ikke brydd seg mindre om det vi hadde planlagt for dem, og på samme tid kunne de ikke hatt en bedre stund sammen enn når de fikk bruke vannet og tingene til å utforske på de måtene de selv hadde lyst til.

“Barns liv påvirkes av omgivelsene, men barn påvirker også sine egne liv. Barnehagen skal gi rom for barnas ulike forutsetninger, perspektiver og erfaringer og bidra til at barna, i fellesskap med andre, utvikler et positivt forhold til seg selv og tro på egne evner.”

(Rammeplan for barnehagen)

SNØMANN

Vi fylte et Brett med snø og tok det med oss inn på avdelingen. Barna samlet seg rundt, og de var nysgjerrige, ivrige og hjelpsomme til å bygge snømann inne til utforsking. Snø gir mange muligheter til lek, moro, bygging og utforsking. Det var stas for mange at de fikk kjenne på snøen uten noe på hendene, og de smakte på snøen og bygget snømann.

Time-lapsen er et fantastisk verktøy hvor en prosess på flere timer blir gjort om til en kortfilm. På denne korte tiden kan barna se på skjermen når snøen smelter fra snømann til vann.

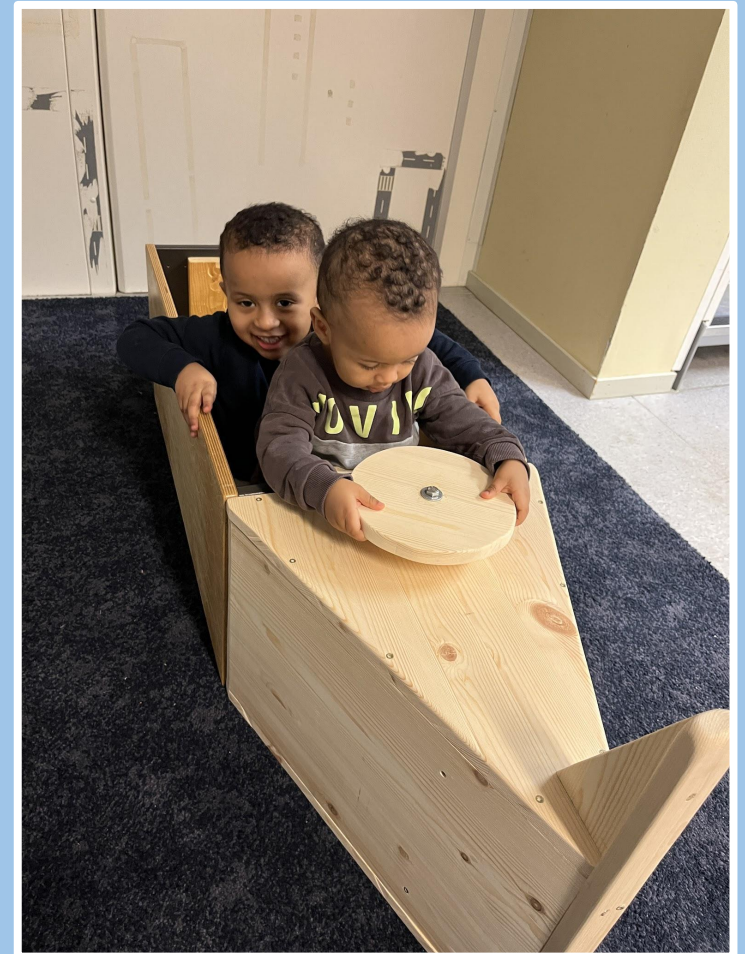
Scann QR-koden for å se timelapsen.

“Personalet skal utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna.”
(Rammeplan for barnehagen)

HAVET PÅ BLÅ

Da vi startet prosjektet i fjor høst, lagde vi en liten “prosjekt-krok” med et blått gulvteppe og noen nettingkurver i taket. Etter hvert som vi har sett hva barna har vært interesserte i, har de vært med på å “innrede” kroken. Vi har lagd en kjempeblekksprut som henger i taket, og en hylle har blitt til en båt.

Fisk og hai hører med.

Båten har blitt en møteplass der barna samles i felles lek. Det er sjelden vi ser bare ett barn leke der - den innbyr til å være flere sammen.

“Personalet skal organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek.”
(Rammeplan for barnehagen)

Med bobleplast under båten får skapningene “vann” å bo i, samtidig som vi tilfører en mulighet for ny taktil erfaring.

EVALUERING AV PROSJEKTET

Det har vært artig å arbeide med dette temaet, fordi det har et hav av mulige innfallsvinkler. Samtidig har det vært viktig for oss at det vi har gjort har vært forankret i barnas interesser. Rapporten viser et utvalg av det vi har holdt på med i år, men det har også foregått mye som ikke har blitt dokumentert her. Mesteparten av det har blitt formidlet til foreldrene gjennom de ukentlige oppsummeringene i bilder og tekst.

Vi har vekslet mellom aktiviteter inspirert av barnas interesser her og nå, og aktiviteter med nytt innhold, for å inspirere. Dette synes vi har fungert godt.

Vi satte oss noen mål da vi begynte prosjektet, og kan si at vi sammen med barna har oppnådd disse. Vi ser at barna har det veldig fint sammen som en gruppe, og at de er opptatte av hverandre og at alle skal få være med på det som skjer. De har fått gode opplevelser sammen, gjennom turer og felles aktiviteter. Gjennom å undersøke og dokumentere med digitale verktøy har de fått se ting med "andre øyne", og ved å så forskjellige typer frø, har de fått erfaring med vannets betydning for dyrking. Barna har vært med på å skape estetiske uttrykk, og hatt gode erfaringer rundt estetiske opplevelser vi har skapt.

Det er ikke umulig at temaet blir med oss også neste barnehageår, siden det er noe som virkelig fenger barna, og da blir utfordringen for oss å utvikle og tilpasse prosjektet så det ikke blir det samme om igjen for de barna som fortsetter ett år til på Blå.

